ცნობის ფურცელი

№ 2074 ხუთშაბათი, 20 თებერვალი 1896—1903 ყოველ-დღიური გამოცემა № 2074

გაზეთი ღირს: წელიწადში—6 მან., ცალკე ნომერი—3 კაპ., დამატებით—5 კ. ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი „პეტიტით" პირველ გვერდზე—10 კ., მეოთხეზე—5 კაპ.

ხელის-მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება: „მოამბე"-„ცნობის ფურც." რედაქციის კანტორაში განჯის დიდ ქუჩაზე, № 27 და წ. გამ. ქართველთა ამხანაგობის კიოსკში (ქაშვეთის ეკკლესიის პირდაპირ).

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება.—დასაბეჭდი წერილები რედაქციის სახელობაზე უნდა გამოიგზავნოს.—პირდაპირ მოლაპარაკება რედაქციასთან შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა, შუადღის 11—1-ლ საათამდე.

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, въ редакцію „Цнобисъ-Пурцели"-„Моамбе". ტელეფონი № 372.

ამ №-თან ხელის-მომწერთ ეგზავნებათ „სურათებიანი დამატების" 93-94 №-რი.

სეტყვას ამაცდენელი ზარბაზანი (მორტირა)

კელენის სისტემისა

„ი დ ე ა ლ"

საერთაშორისო კონგრესზე ლიონში **უმაღლესი ხაჩუქარი** მიუღია. მკვიდრად გაკეთებულია და ხმარებაც **სულ უშიშრად** შეიძლება. სრულიად რუსეთისათვის ერთად-ერთი წარმომადგენელია **პეტრე ყიფიანი ტფილისში**, ოლგინსკი ქუჩა, სახლი მაქაროვისა. **ტელეფონი** 150. ზარბაზნების საწყობი სარაჯევის სახლშია წყნეთის ქუჩაზე. (0—6)

ტფილისის კერძო სამკურნალო

გედევანიშვილისა.

ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე,

დ ი ლ ი თ:

ვ. ი. ჯიჯინაძე—კბილის სნეულებანი 8—10 საათამდე.

ნ. ტ. მუღინი. ყურის, ყელის და ცხვირის 9—10.

ვ. დ. ლამბაშიძე—შინაგანი: ორშაბათობით, ოთხშაბ. და შაბათობით 10—11 ს.-მდე.

ვ. ზ. მაღალაშვილი—შინაგანი 10—11 საათამდე, სამშაბათობით, ხუთშაბათობით.

ი. პ. ახალშენიშვილი—კბილის სნეულებანი 10—11 საათამდე.

ლ. ი. ქამოევი.—საშარდე (ხირურგიული) ავადმყოფ.: სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით 10 საათიდან 11-მდის.

ა. მუსხელოვი:—თვალის ავადმყოფობა—ორშ. ოთხშ. და შაბათი $11^1/_2$—$12^1/_2$.

დ. ა. გედევანიშვილი, შინაგანი, ნერვებისა და წამლობა ელექტრონით 12—1 ს.

ვ. მ. მანსვეტოვი. შინაგანი, ნერვებისა და ბავშვებისა: კვირაობით 10—12.

ნ. მ. ამბარდანოვი—სიფილისისა, კანისა და საშარდესი 1—2 საათამდე.

ზრ. ვ. ხოზოლევსკი—ხირურგია და ორტოპედია: ორშაბათობით, ოთხშაბათობით, პარასკევობით და შაბათობით 1—2 საათ.

ს ა ღ ა მ ო თ ი:

ა. ზ. მაღალაშვილი—შინაგანი, ბავშვებისა და ყვავილის აცრა 5—6 საათამდე. (მიკრო-ქიმიური და ბაქტერიოლოგიური გამოკვლევა.).

მუდმივი ექიმი **გ. დ. ნასარიძე.**

სამკურნალოს აქვს საწოლი ოთახი.

ფასი რჩევისა და დარიგებისა 50 კაპ.; ოპერაციები მორიგებით. კრაოტები—სამ მანათიდან ხუთამდე.

ადრესი: კუკია, ნიკოლოზის ქუჩა, სახლი საგინაშვილისა, №-21. (აგჯალის ქუჩის დასაწყისში). **ტელეფონი № 274** (წ.

ხუთშაბათს, 20 თებერვალს, საღამოს 8 საათზე, კავკასიის სამხედრო ოლქის შტაბის სადგომში, სამხედრო საბჭოს დარბაზში, დანიშნულია

ს ა ზ ო გ ა დ ო კ რ ე ბ ა

რუსეთის **საიმპერატორო** საგეოგრაფიო საზოგადოების კავკასიის განყოფილების წევრთა.

განსახილველი საგნები:

1) გ. ა. სტუნინის მოხსენება გელის ხეობისა და მტკვრის სათავეს შესახებ.

2) ნამდვილ წევრთა არჩევა.

კრებაზე გარეშეთაც შეუძლიათ დასწრება. შესვლა უფასოა. (უ. 3—3)

ე ქ ი მ ი

ვ. ლამბაშიძე

იღებს შინაგან და საბავშვო სნეულებით ავადმყოფებს საღამოს 6—7 საათამდე.

ბინა: ბარონის ქუჩა, № 22, დიდი ვანქის ქუჩის კუთხესთან. **ტელეფონი 642**

კ ბ ი ლ ი ს ე ქ ი მ ი

ივანე პავლეს ძე

ახალშენიშვილი

იღებს ყოველ-დღე კბილის სნეულებით ავადმყოფებს დილის 8—10 საათ. და 11—2-მდის, ხოლო საღამოობით 5—7-დის. კვირა-უქმე-დღეებში 9—2-დის და საღამოთი 5—7-დის.

ელისაბედის ქუჩა, 38. (წლ.

საკონდიტერო

„MARIE"

ქართველ ქალთა ამხანაგობის მიერ გაიხსნა 28 იანვარს სერგიევის ქუჩაზე, მირზოევის სახლში (სოლოლაკში). მასთანვე არის მშვენივრად მოწყობილი „Cafe". (10—6)

საზღვარ-გარედ

ინგლისი. 7 თებერვალს ირლანდიელმა დეპუტატმა მაკ-ნეილმა საპასუხო ადრესის შესწორება მოითხოვა. მაკ-ნეილმა მოახსენა დეპუტატთა პალატას: სულ 56 მინისტრი და მინისტრის ამხანაგი გვყავს: ამათგან 33 კაცი სააქციონერო კომპანიების მმართველობის წევრად და დირექტორად არიან; პალატამ უნდა დაადგინოს, რომ მინისტრებს უფლება არა ჰქონდეთ კერძო კომპანიების დირექტორებადაც იყვნენო. მაკ-ნეილის წინადადებას ირლანდიელი დეპუტატი ფილდიც მიემხრო. ფილდმა დაუმატა: ჩემის აზრით, არა თუ მინისტრებს, დეპუტატებსაც უნდა აეკრძალოს სააქციონერო კომპანიების დირექტორობაო. მაკ-ნეილის აზრს ლიბერალი დეპუტატები გარკორტი და ბიოკსტონიც დაეთანხმნენ, მაგრამ პირველმა მინისტრმა ბალფურმა მაკ-ნეილის წინააღმდეგ ილაპარაკა. ბალფურის აზრით, შეუძლებელი საქმეა მინისტრებს სხვა თანამდებობის მიღება აეკრძალოთ. ამისთანა აკრძალვა მინისტრებს პატიოსნებას ვერ მოუმატებს, მხოლოდ გააღარიბებს. მინისტრის თანამდებობა მკვიდრი არაა და თუ ამ თანამდებობის გულისათვის ყველა მოვალე იქმნება, სხვა უფრო მკვიდრი თანამდებობა დასტოვოს, მაშინ ბევრი მცოდნე და ნიჭიერი კაცი ვეღარ გაჰბედავს მინისტრის პორტფელის მიღებას. უმჯობესი იქნება თითონ მინისტრის სინიდისზე მივაგდოთ, შეეფერება ესა და ეს კერძო თანამდებობა მინისტრს, თუ არა; დაე ისე მოიქცეს, როგორც საკუთარი სინიდისი გაუჩრისო.

პალატამ მაკ-ნეილის წინადადება 38 ხმის (147 წინააღმდეგ 109) უმეტესობით უარჰყო.

◆ ახლა მუშებს სამიოდე დეპუტატი ჰყავთ პარლამენტში; ეს ძლიერ ცოტაა, რასაკვირველია; მუშებმაც ბოლოს დროს ყურადღება მიაქციეს ამ საქმეს და ეხლავე თადარიგს იჭერენ, რომ მომავალ საზოგადო არჩევნის დროს, რაც შეიძლება მეტი, საკუთარი დეპუტატი აირჩიონ. ამ აზრით მუშებს ცალკე კომიტეტიცა ჰყავს არჩეული. კომიტეტს 8 ასი ათასი წევრი ჰყავს; ესენი სულ სხვადასხვა მუშების კავშირებს ეკუთვნიან. ამ კომიტეტს წლიური კრება ჰქონდა გამართული ქალ. ნიუ-კესტლში. კრებამ დაადგინა, აღმასრულებელ კომიტეტში ტრედ-უნიონებისა, მუშების საპჭოების, დამოუკიდებელ მუშების პარტიისა, ფაბიურის საზოგადოებისა და კოოპერატიულ საზოგადოებათა წარმომადგენლები ავარჩიოთო. ზოგმა მოითხოვა, სხვა მუშების ორგანიზაციების, მაგალითად, სოციალ-დემოკრატების წარმომადგენლებიც ავარჩიოთ კომიტეტშიო, მაგრამ კრებამ უარ-ჰყო ასეთი წინადადება. მერე კრებამ დაადგინა: ჩვენგან არჩეულმა დეპუტატებმა პარლამენტში ცალკე დამოუკიდებელი ჯგუფი უნდა შეადგინონ, საკუთარი მეთაური და სხვა თანამდებობის პირნი იყოლიონ, მუშების საქმეზე საკუთარი პროგრამა იქონიონ და, ერთის სიტყვით, დამოუკიდებლად უნდა მოქმედებდნენ და ლიბერალურ და კონსერვატიულ პარტიებს არ ემორჩილებოდნენო. ამის შემდეგ კრებამ დაადგინა: საარჩევნო ხარჯების და დეპუტატების ჯამაგირის გასასტუმრებლად ცალკე ფონდი დავაარსოთო. მუშების დეპუტატებს წელიწადში 200 გირ. სტ. მეტი ჯამაგირი არ უნდა მიეცეს. ამ ფონდში ყოველმა წევრმა წელიწადში 1 პენი უნდა შეიტანოს. ზოგიერთმა დელეგატმა წინადადება მისცა კრებას, აღმასრულებელ კომიტეტს მივანდოთ, რომ მუშების ახალ საპარლამენტო პარტიისათვის პროგრამა შეადგინოსო, მაგრამ კრებამ ეს წინადადება ადრეულად სცნო და უარჰყო.

ეს კრება ამ დღეებში დასრულდა.

ბელგია. ბელგიელ სოციალისტ-დეპუტატებმა მანიფესტით სთხოვეს მუშებს, ლოთობაზე ხელი აიღეთო. მანიფესტი ასე თავდება:

„ამხანაგებო, ლოთობის წინააღმდეგ ნამდვილი გაფიცვა მოახდინეთ! არაყი და მაგარი სასმელები სიცოცხლეს გისპობთ და გიშხამავთ. სჯობია არაყის მაგივრად სხვა სასარგებლო სასმელები ჰსვათ. იცოდეთ, რომ თქვენის კლასის უმაღლესი ინტერესი მოითხოვს, რომ მაგარ სასმელებზე ხელი აიღოთ. მაგარ სასმელებას აკეთით თქვენ მტრებს დიდს ზარალს მისცემთ: შემოსავალს ძლიერ შეუმცირებთ, ამას გარდა მეტი ფული გექნებათ თქვენის ორგანიზაციასა, პროპაგანდისა და გონებით განვითარებისათვის. მაშინ უფრო მხნედ შეუდგებით ბრძოლას მუშების პოლიტიკურ და სოციალურ განთავისუფლებისათვის."

საფრანგეთი. მკითხველს ეხსომება, რომ მონპელიეს სასამართლომ დამნაშავე ალჟირელ არაბების უმეტესობა გაამართლა. ასეთმა განაჩენმა ძლიერ გააცეცხლა ალჟირის ევროპიელი კოლონისტები. ყველაზე ძლიერ კი არაბების გამართლება სოფ. მარგერიტის ევროპიელ კოლონისტებს სწყენიათ, რადგან

ფელეტონი

წერილები ლონდონიდან

სამარცხვინო ამბები გვარდიის პოლკში და არისტოკრატების სკოლაში.—ახალი მიმართულება ირლანდიის საქმეებში.—გარკორტის აზრი ახალ მონობაზე.—უსაქმობა ლონდონში.

დეპეშებიდან ეცოდინებათ, რასაკვირველია, მკითხველებს, რომ გვარდიის ერთ პოლკში მეტად სამარცხვინო ამბავი მოხდა: იქაურ ოფიცრებს თავიანთივე ამხანაგები დაეროზგათ. სიახლის გულისათვის როდი გახსენებთ ამ ამბავს. ადამიანის პიროვნებას საზარლადა და მხეცურად ამცირებენ, ღირსებას ჰლახავენ სწორედ იმ ახალგაზდობის წრეში, რომელიც ყველა ქვეყნებში ეროვნულ პატიოსნებისა, ქველობისა და სიმამაცის წარმომადგენლად ითვლება. ჯარი და იმისი ოფიცრები, ნამეტნავად გვარდია, სადაც საუკეთესო დიდკაცების შვილები მსახურობენ, თანამედროვე საზოგადოების უმეტესობას სიმამაცისა და პატიოსნების სკოლად მიაჩნია...და აი სწორედ ამ გვარდიაში, ამაყ და დამოუკიდებელ ინგლისელებში, სტანჯავენ ოფიცრებს და სრულ-წლოვან კაცების პირად ღირსებას მხეცურად ამცირებენ. უკანასკნელი ოსმალელი ჯარისკაციც-კი ვერ აიტანს ამისთანა დამცირებას და ადრე თუ გვიან, უსათუოდ გადაუხდის თავის ღირსების დამამცირებელს.

მაშ როგორ მოხდა, რომ ინგლისში ამდენ ხანს სჩადიოდნენ ამისთანა საძაგლობას?! ახალგაზდა ოფიცრები როგორ ითმენდნენ ამისთანა საზიზღარ ქცევას!—ეს ადვილი გასაგებია: მიზეზი ისაა, რომ სიმდიდრისაგან მოყელთებული დიდ კაცობის უსაქმო ახალგაზდობა ზნეობით დაეცა და ცუდად იზრდება. ამაზე ჩვენ ცოტა ხნის წინად გვქონდა ლაპარაკი (იხ. „ცნობის ფურცელი", 14 იანვ. 1903 წლ.). ჩვენის ნათქვამის დასამტკიცებლად უკეთეს მაგალითს ვერავინ მოიგონებდა... რომ „ოქროს ახალგაზდობის" წრეში მეორე უფრო საზარელი და გულის ამრევი ამბავი არ მომხდარიყო. ეს მეორე ამბავი ცხადი მომასწავებელია იმისი, რომ ამ ახალგაზდობას მთლად დაჰკარგვია ზნეობა, ჭაბუკის სიწმინდე და უმანკოება. გუშინ ხმა გავარდა და მერე გაზეთებმაც ბუნდად დასწერეს, იტონის არისტოკრატულ სასწავლებლის უმაღლეს კლასის 8 მოწაფე, სულ საუკეთესო გვარის შვილები, სკოლიდან გამორიცხეს საზოგადოებრივ ზნეობის შეურაცხყოფისათვისაო...

საზოგადოებრივ გულის წყრომასა და გაოცებას საზღვარი არა აქვს. ყველას ესმით, მგონია, რომ ორივე სამარცხვინო ამბავი შემთხვევითი და მოულოდნელი ამბავი როდია. ყველას ესმით, რომ ეს ამბავი ნიშანია მდიდარ და მმართველ კლასთა თანამედროვე ახალგაზდობის გონებით და ზნეობით დაცემისა. ქ-ნ გვინდოლენის ჩივილი ამ ახალგაზდობის ზნეობით დაცემაზე ყველას კარგად ახსოვს; საზოგადოება ეხლა ცხადად დარწმუნდა, რომ ქ-ნი გვინდოლენი სიმართლეს ამბობდა. ერთმა ხანში შესულმა საქმის კაცმა მითხრა ამას წინად: „ვაი იმ საზოგადოებას, სადაც ახალგაზდობას დავიწყებული აქვს კაცთ-მოყვარეობისა და სამართლიანობის უმაღლესი იდეალები. ჩვენში-კი ამ ბოლოს დროს სასაცილოდ აიგდეს ეს იდეალები. ბაირონისა, დიკენსისა და ვილიამ მორისის მაგიერ გაჩნდნენ კორელი, კიპლინგი და მასხარეები"...

ძლიერ გულსაკლავი აზრია, მაგრამ ესეთი აზრი თავდებია იმისი, რომ ხალხი ამ დროებით სენს მოიშორებს და ახლო მომავალში საზოგადოების ახალი, საღი წრეები გაიმარჯვებენ. პოლიტიკური და საზოგადოებრივი რეაქცია ვერსად ვერ იბატონებს დიდ ხანს; აქაც ბოლო მოეღება რეაქციას და ინგლისი ისევ წინანდებურად სიკეთისა და განათლების მფარველად გახდება. რეაქცია ეხლავე უკან იხევს და თავის მოწინააღმდეგეებს უთმობს: სხვა რომ არა იყოს-რა, ირლანდიის პოლიტიკა მთლად შესცვალა მთავრობამ.

მოგწერეთ კიდეც, რომ მშვიდობიან და დაწყნარებულ ირლანდიაში სამხედრო წესები შემოიღეს, ირლანდიის საპარლამენტო დეპუტატები უბრალო სიტყვების თქმისათვის ციხეში ჩაყარეს და იქ კატორგის მძიმე საქმეებზე ამუშავებდნენ. სამინისტრო ცდილობდა საადგილ-მამულო ლიგის მშვიდობიანი, მაგრამ მეტად ძლიერი აგიტაცია დაეთრგუნა. ირლანდიის ლიგა მებატონეების მამულების შესყიდვას თხოულობს. მიწის მფლობელობის წესები ირლანდიაში—ძველი იარაა, ან უფრო სწორედ რომ ვსთქვათ, მჰამელაა (განგრენა), რომელიც ჰხრავს უბედურ ერის სხეულს. საადგილ-მამულო ურთიერთობამ ირლანდიაში გამოიწვია დაუსრულებელი შეთქმულობა, აღელება, ბოიკოტი, რევოლიუცია და პოლიტიკური და აგრარიული მკვლელობა. ამავ ურთიერთობის წყალობით მოხდა ის, რომ ირლანდიის წარსულ საუკუნის დამდეგს 8 მილიონი ხალხი ჰყავნდა და

სასამართლოში მიცემული არაბები ამ სოფელს დასცემოდნენ და აქაური ხალხი გაეძარცვათ. ამ სოფლის ფრანგ-მცხოვრებლებს საჩივარი მიუციათ ალჟირის გენერალ გუბერნატორისათვის: საჩივარში კოლონისტები პროტესტს აცხადებენ არაბების გამართლების წინააღმდეგ და ბოლოს ამბობენ:

„მონპელიეს სასამართლოს განაჩენი ძლიერ საშიშია ევროპიელ კოლონისტებისათვის. მთავრობამ აქ ალჟირის დასასახლებლად მოგვიწვია და არა გასაწყვეტად. ამიტომ ჩვენ ვთხოულობთ, რომ მარგერიტის კოლონისტების უძრავი მამული ექსპერტებმა დააფასონ, მთავრობამ შეისყიდოს და ამით ჩვენის შრომის ნაყოფი ცოტაოდნად მაინც გვიზღოს და საფრანგეთში დაბრუნება შეგვაძლებინოს. ჯერ-ჯერობით კი ჩვენ იმედი გვაქვს, მთავრობა ეხლავე საკმაო ღონისძიებას მიიღებს და ჩვენ სიცოცხლეს დაიცავს, თორემ, წინააღმდეგ შემთხვევაში, იძულებულნი ვიქნებით იარაღი ვიხმაროთ და ჩვენი თავი ჩვენვე დავიცვათ."

◆ 10 თებერვალს რამდენსამე საარჩევნო ოლქში დეპუტატთა პალატისა და სენატის წევრები აირჩიეს. ყველგან რესპუბლიკელებს გაუმარჯვნიათ.

ოსმალეთი. სერბიული გაზეთები სინანულს აცხადებენ იმის გამო, რომ სხვა რეფორმებთან ერთად, ალბანელებს იარაღს არ აჰყრიანო. ასეთ ღონისძიებას დიდი მნიშვნელობა ექმნებოდა ოსმალეთში მცხოვრებ სერბებისათვისაო.

◆ ბოლგარიის მთავრობამ ცირკულიარი გაუგზავნა ბოლგარიის სავაჭრო აგენტებს. ცირკულიარში სწერია: მაკედონიის მოძრაობა ამ ჟამად თითონ მაკედონიას მოუტანდა ზარალსა; ეს მოძრაობა მარტო ოსმალეთს მოუტანს სარგებლობასო,—საბუთი მიეცემა, დიდ სახელმწიფოთა რჩევა აღარ შეასრულოს. ბოლგარიის მთავრობა ავალებს სავაჭრო აგენტებს, მაკედონიის აგიტატორებს გააგებინეთ კარგად, რომ ბოლგარიის დახმარების იმედი ტყუილად აქვთო.

◆ ვენურ გაზ. „ცაიტ"-ის თანამშრომელს საუბარი ჰქონია მაკედონიის კომიტეტის თავმჯდომარე მიხაილოვსკისთან. მიხაილოვსკის გადაჭრით უთქვამს: ბოლგარიაში სრულებით არავინ არ იცის მაკედონიის საქმე: არც მთავრობამ, არც ოპოზიციამო. მაკედონიელების მეთაურს დაუმატებია:

„ვერავინ ვერ შეაყენებს მაკედონიის მოძრაობას. გაჭირვების დროს, 50 ათასი მაკედონელი ბოლგარიიდან მაკედონიაში შეიჭრება; რაც უნდ ძლიერ ეცადოს, ბოლგარია ვერას გახდება და მაკედონიელებს მაკედონიაში გადასვლას ვერ დაუშლის. ეს 50 ათასი კაცი მაკედონიაში ხელად იარაღს აისხამს; მაკედონია აჯანყებისათვის ემზადება და რაღაც კარიკატურული რეფორმები ვერავის აღებინებენ აჯანყებაზე ხელსა. ეს რეფორმები უფროც დააჩქარებენ აჯანყებას. ერთად-ერთი გზა მაკედონიის დამშვიდებისათვის: ოსმალთ ბატონობა უნდა მოისპოს და მაჰმადიანებს და ქრისტიანებს თანასწორი უფლება მიეცეს. რადგან მაჰმადიანები უფრო უდიერადა და ცუდად იქცევიან მაკედონიაში, სინამ ოსმალეთის მოხელეები. თუ ასეთი რეფორმები არ მოახდინეს,—მაკედონიაში აჯანყება უსათუოდ მოხდება".

◆ ვენურ გაზეთებს ასეთ ცნობებს ატყობინებენ სალონიკიდან:

„მაკედონიის ადგილობრივ კომიტეტებს, ეტყობა, დღევანდლამდე გადაწყვეტილი არა აქვთ, მოახდინონ გაზაფხულზე საზოგადო აჯანყება, თუ არა. აქაური კომიტეტები ვერა ჰბედვენ რისამე გადაწყვეტას, მაგრამ სოფიის კომიტეტები და ნამეტნავად ბორის სარაფოვი და იმისი მეგობრები კი გადაჭრით თხოულობენ, საერთო აჯანყება მოვახდინოთო. აქაური კომიტეტები მაინც ორ ადგილას ჰკრებენ რაზმებს: მონასტირში და სერესს ახლო. მონასტირის რაზმების უფროსად ლეიტენანტი დავიდოვი დანიშნეს, სერესის რაზმების უფროსად კი, იქნება, თითონ ბორის სარაფოვი დაინიშნოს. სალონიკის კონსულებს ეშინიანთ, თაი თუ სოფიის კომიტეტებმა ძალა დაატანონ ადგილობრივ კომიტეტებს და აჯანყება მოახდენინონო.

◆ ადრიანოპოლიდან სწერენ „პეტერბურგსკია ვედომოსტი"-ს:

„რეფორმები გამოაცხადეს, მაგრამ იმათი შემოღება ჯერ არაფრიდანა სჩანს. ეგ არის, რომ გადასახადის ინსპექტორები დიდის გულმოდგინეობით შეუდგნენ დარჩენილ ხარჯების გამორთმევას და ძლიერ სასტიკადაც ექცევიან ხალხსა. ვინც გადასახადს ვერ იხდის, მაშინვე ციხეში ჰგზავნიან. აქაური ციხეები ამ ჟამად სავსეა ამნაირ ხალხით. ერთის სიტყვით, ამ საქმეში გასაოცარის მხნეობით მოქმედებენ ოსმალეთის მოხელეება. ასეთი მხნეობა ჯერ ერთი იმით აიხსნება, რომ მთავრობას ფული უჭირს ძლიერ, მეორე კიდევ იმით, რომ ამას იქით ევროპიელი სახელმწიფოები მაკედონიის გადასახადებს კონტროლს დაუწესებენ. ოსმალეთის მთავრობამ იცის, რომ საკონტროლო კომისია დარჩენილ გადასახადებს სულ აპატიებდა ხალხსა და ამიტომ ჰშურობს, რაც შეიძლება, ჩქარა შეკრიბოს ეს გადასახადები".

ახალი ამბავი

◆ ამერიკულ ვაზის სანერგეს (ქუთ. გუბერნიაში) პატრონმა ტიებომ სთხოვა კავკასიის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების საბჭოს გამოიკვლიოს ქუთაისის გუბერნიის რომელ კუთხეს, ნიადაგის მიხედვით, ამერიკულ ვაზის რომელი ჯიში უფრო მოუხდება, რომ მცხოვრებთ ტყუილად შრომა არ დაეკარგოთ ამერიკულ ვაზის გაშენების დროს. საზოგადოების საბჭომ ტიებოს მოხსენება განიხილა 18 თებერვალს და, მიიღო რა სახეში ის გარემოება, რომ ამ ჟამად ქუთაისის გუბერნიაში დიდი მოთხოვნილებაა ამერიკულ ვაზისა, ხოლო მარტო საქარის სანერგე ამ ბოლოს დროს ველარ აკმაყოფილებს ამ მოთხოვნილებას, გადასწყვიტა მიანდოს ქუთაისის განყოფილებას მოახდინოს კრება ადგილობრივ მეღვინე მევენახეთა იმ საკითხის განსახილველად, თუ როგორ უნდა მოეწყოს ხალხის მოთხოვნილება ამერიკულ ვაზის გაშენების საქმეში. ამასთან საბჭომ დაადგინა შეატყობინოს ტიებოს, რომ თავის მოხსენების განსახილველად მიჰმართოს მეღვინე-მევენახეთა კრებას, როდესაც იგი ქუთაისში მოხდება.

◆ დღეს ქალაქის საქმეთა საგუბერნიო საკრებულოს სხდომაზე განხილულ იქმნება გუბერნატორის მიერ შეჩერებული ტფილისის საბჭოს დადგენილება იმას შესახებ, რომ სახელოსნო სასწავლებლის გამგე კომიტეტი კანონიერად არსებობსო.

◆ ქუთაისის სახაზინო პალატა აცხადებს, რომ ყველა მიწის მფლობელი, სოფლისა, თუ კერძო ამხანაგობა ან გლეხი, რომელთაც ნასყიდობით თუ სხვა რამ საბუთებით მიწა შეუძენიათ, მოვალეა ამ წლის 1-ლ მარტამდე წარმოადგინოს საკუთარის სამფლობელო მიწის შესახები ცნობები, რომ ამის კვალობაზე მომავალის 1904—1906 წლებისათვის გარდასახადი გაიწეროს. ამისთანა ცნობების წარმოსადგენად დაბეჭდილი ქაღალდები შეუძლია ყველას მოითხოვოს და მუქთად მიიღოს სამაზროსა და საოლქო სამართველოებში, გადასახადების ინსპექტორთან და მამასახლისებთანაც. ამ ქაღალდებში ჩაწერილი ცნობები უნდა წარუდგინონ: სამაზროსა და საოლქო სამმართველოებს, გადასახადის ინსპექტორს და მათ თანაშემწეთ, მომრიგებელ შუამავალს, ან პოლიციის ბოქაულებს.

◆ მიწათ-მოქმედების სამინისტროს განკარგულება მოუხდენია, ქართულს ენაზე მოკლე დარიგება დაიბეჭდოს ჩაის ბუჩქის მოვლა-მოშენების შესახებ. სამინისტროს ჰსურს ამ გზით ქუთაისის გუბერნიის მცხოვრებნი გაიცნონ ამ მცენარის მოვლა-მოშენებას.

◆ გუშინდელი დღე, 19 თებერვალი, ტფილისის ყველა სასწავლებლებში იდღესასწაულეს იმით, რომ სწავლა არ იყო. ზოგგან მოსწავლეთ განუმარტეს გლეხთა განთავისუფლების დიდ-მნიშვნელოვანი საგანი, იმპერატორის ალექსანდრე მე-II როგორც ერთ-ერთი საუკეთესო საქმე.

◆ პიროგოვის სახელობის მკურნალთა საზოგადოების კრება მოსკოვიდან ჰგზავნის ჩვენს ქვეყანაში ექიმთა კომისიას, რომელმაც უნდა გამოიკვლიოს, რამდენად ხელს უწყობს აქაური კოდოები ციებ ცხელებას.

◆ მარტის დამლევს ბათუმს მოელიან უცხოელ მოგზაურთა ჯგუფს, რომელნიც გემით „პრინცესა ვიქტორია ლუიზა"-თი მოგზაურობენ და ჩვენი ქვეყნის დასათვალიერებლადაც მოდიან. აქ შესამჩნევ ადგილებს ჰხნახავენ და რამდენისამე დღის შემდეგ ისევ ბათუმს დაბრუნდებიან, რომ იქიდან ყირიმისაკენ წავიდნენ, იქაური ადგილები დაათვალიერონ და მერე საბერძნეთს გავიდნენ, იქიდან იტალიას, ლისაბონს (ესპანიაში), სოუტჰამპტონს (ინგლისში) და ჰამბურგით დააბოლოონ ზღვით მოგზაურობა აპრილის უკანასკნელ რიცხვებში.

◆ ამას წინად კავკასიის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოება შეეკითხა მიწათ-მოქმედების მინისტრის რწმუნებულს, გადადებულია თუ არა სამინისტროს მიერ საჭირო ფული, რომელიც უნდა მოხმარდეს საზოგადოებასთან 1901 წელს მოხდარ სოფლის მეურნეთა კრების ნამუშევრის გამოცემასო. გუშინ რწმუნებულის კანცელარიამ შეატყობინა საზოგადოების საბჭოს, რომ სამინისტროს ჩვენთვის მაგ საქმისთვის არა გამოუგზავნია რაო.

◆ ტფილისის ოლქის სასამართლოს სესია თელავში მიემგზავრება ორშაბათს, 24 თებერვალს.

◆ მომავალ მარტის 16-ს დანიშნულია საზოგადო კრება საექიმო საზოგადოებისა ახლად განსვენებულის ექიმის ა. ა. პავლოვსკის სახსოვრად. განსვენებულის დასახასიათებელს წაიკითხავენ ექიმები ორბელი, გედევანიშვილი და ჰამბურგერი.

◆ ტფილისის ქალაქის გამგეობაში უკვე გამოჰკიდეს სია იმ ახალგაზდებისა, რომელთაც წელს უნდა ამოიღონ კენჭი.

◆ დიმიტრი ჩიჟავაძეს ნავთლუღში, 17 თებერვალს, აღმოუჩენია სკოლა, სადაც დახელოვნებულ „მასწავლებლის" ხელმძღვანელობით ეს რამდენიმე წელიწადია სპეციალისტი ქურდები ემზადებოდა თურმე ტფილისს. ნავთლუღის მცხოვრებს საქუდ არუთინოვს, რომელიც ბევრჯელ ბრძანებულა საპყრობილეში, რამდენიმე წელიწადია გაუმართავს სკოლა, სადაც სამის წლის კურსი შემოუღია მოსწავლე ახალგაზრდობისათვის. ორს წელიწადს ბავშვება ნადავლსა და ნაქურდალს „ძირითს მასწავლებელთან" უზიდებოდნენ; ამ სამს წელიწადს ყოველდღე არუთინოვის ხელმძღვანელობით ხდება; ხოლო არუთინოვი „დიპლომს" აძლევს კურსდამთავრებულ მოსწავლეებს და ისინიც დამოუკიდებლად იწყებენ მოქმედებას. არუთინოვის სახლშივე ჩიჟავაძეს აღმოუჩენია საიდუმლო საწყობი, სადაც წასულ წელს 80 სულ მოპარულ საქონელზე მეტი დაუკლავთ და ჩუმად გაუსაღებიათ. ჩიჟავაძეს ეს ამბავი უცნობებია პოლიციისათვის; რომელიც 18 თებერვალს დასხმია თავს „მასწავლებელს" და დაუჭერია ყოველ მოსწავლეებთან ერთად. ეს მოსწავლენი აღმოჩნდნენ: ივანე ჯუღელოვი, ბაგრატ დიაროვი, საქრო არუთინოვი და ერთი გოგო შებანა. ამ „სკოლის შეგირდებმა" ისე შეაწუხეს ნავთლუღელნი, რომ 14 თებერვალს მცხოვრებთ საზოგადო ყრილობა მოახდინეს (100 კაცამდე შეიკრიბა) მოსალაპარაკებლად,—რა საშუალებანი, რა ღონისძიებანი იხმარონ ქურდობის ასალაგმავად. კარგა ხნის ლაპარაკის შემდეგ საზოგადო ყრილობამ ამოირჩია სამი კაცი: დიმიტრი ჩიჟავაძე, გიორგ მანჯნაროვი და ოვანეზ გალუსტოვი. ამათ ყრილობამ მიანდო შეეძინათ საშუალებანი ამ კუთხეში ავ კაცებთან საბრძოლველად და საზოგადოდ იღონონ რამ. სხვათა შორის, ყრილობამ დაავალა რწმუნებულებს წინადადება მისცენ ადგილობრივ პოლიციის უბნის ზედამხედველს ტ—ს თავისით წავიდეს ამ კუთხიდან, თორემ ადმინისტრაციას მისცემენ ხელში, როგორც მექრთამესა და ავაზაკების მფარველს.

◆ იანვრის განმავლობაში გადამდებ სენით ავად გამხდარა სულ 138 სული. როგორც ცნობებიდანა სჩანს, ავადმყოფობა ამ ბოლოს დროს სუსტდება.

ამავ საუკუნის გასულს კი 5 მილიონი ლა ჰყავს... აქამდე ძლიერ ცოტას ცდილობდნენ საადგილ მამულო მწვავე საქმის გონიერად გადაწყვეტას. მარტო უკანასკნელ ოთხის წლის განმავლობაში მოითხოვა ირლანდიამ, რომ მებატონეებისგან მამულები შეესყიდნათ; ეს შესყიდვა ან სახელმწიფოს ხარჯით უნდა მოხდეს და ვალდებული იყოს, ან არა და კერძოდა და ნებაყოფლობითო; ერთის სიტყვით, ირლანდიამ იმის მზგავსი რეფორმა მოითხოვა, რაც რუსეთში გლეხების განთავისუფლების დროს მოახდინა მთავრობამ.

ამ მოძრაობის მეთაური ტ. ვ. როსელი იყო. მაგრამ ამაზე მაშინ მოველაპარაკებით, როცა ახალ პარლამენტში—დღეს იხსნება—გაარჩევენ კანონს საადგილ-მამულო რეფორმის თაობაზე, „როგორც სეფე-სიტყვაში იყო აღთქმული.

ირლანდიის მამულების შესყიდვის თაობაზე კანონ-პროექტის შეტანა პარლამენტში და ამავე დროს ყველა დატუსაღებულ ირლანდიელ დეპუტატების განთავისუფლება იმის ნიშანია, რომ სამინისტრომ თავისი პოლიტიკა ძირეულად შესცვალა და საზოგადოების სურვილის ასრულება მოინდომა. რა პირობებს დასდებს მთავრობა ადგილ-მამულების შესყიდვისათვის, რამდენად შეასრულებს საზოგადოების სურვილს—ყველა ეს ძლიერ მალე გამოირკვევა, რადგან კანონ-პროექტს გაზაფხულის სესიის დროსვე წარუდგენენ პარლამენტს.

ტრანსვაალისა, ორანჟის და კაპის კოლონიების უფლებისა და შინაგან მმართველობის საქმეში კი კონსერვატორებმა უსათუოდ უნდა დაუთმონ თავიანთ მოწინააღმდეგეებს. ოქროს მადნების მესაკუთრე—უცხოელ ბანკირების პარტიამ, ლორდ მილნერმა და გარდაცვალებულ როდსის მიმდევრებმა შეთქმულობა გამართეს და ყოველნაირად ცდილობენ კოლონიებს საკონსტიტუციო უფლება მოუსპონ. უცხოელ ბანკირებს მეტად მარტივი შეხედულება აქვთ ადამიანისა და საზოგადოების უფლებაზე. ამათი ინტერესი—ოქროს და ბრილიანტის იაფად და ბლომად გამოღებაა. მაგრამ ინგლისელი მუშა დიდ სამუშაო ქირას თხოულობს და საცა მივა, ხელოსანთა და მუშების კავშირებს აარსებს. ამიტომ ინგლისელი მუშა ხელს არ მისცემს ბანკირებს. თუ კოლონიებს საკონსტიტუციო უფლება არ მიეცათ, ინგლისელები აღარ გადასახლდებიან იქ და თუ, ვინიცობაა, გადასახლდნენ, არც კავშირების დაარსების უფლება ექნებათ. ინგლისელების მაგიერ მორჩილ, უსიტყვა-პასუხო ჩინელების მოყვანა სჯობია: ესენი ინგლისელ მუშის ქირის მეხუთედსაც არ იღებენ,—ასე ამბობენ ბანკირები, რომლებმაც ბურებისაგან წართმეული ადგილები და მადნები დაისაკუთრეს.

მაგრამ ეს კიდევ რა არის. ადგილობრივი ზანგები ხომ ცოტას სჯერდებიან, მაგრამ ესენიც კი არა ჰნდომობენ მადნებში მცირე ფასად მუშაობას. ამიტომ ბანკირებმა და ლორდ მილნერმა გადასწყვიტეს, ზანგებს გადასახადი დავაკისროთო; მაშინ ზანგები ძალაუნებურად იმუშავებენ მადნებში, ქირად კი ინგლისელ მუშის ქირის მეათედს ძლივს მიიღებენ, ერთის სიტყვით ბანკირებმა მონობის დაწესება განიზრახეს. მაგრამ ამათ განზრახვებს ევროპიელი კოლონისტები და ნამეტნავად მუშები ეწინააღმდეგებიან; ესენი კაპის კოლონიის პარლამენტში სულ სხვა ჯურა ხალხს ირჩევენ და არა მონობისა, ბანკირებისა და ლორდ მილნერის მომხრეებს. ამიტომ ლორდ მილნერმაც თავის მიმდევრებით შეთქმულობა გამართეს კონსტიტუციისა და საპარლამენტო წესების გაუქმებისათვის. ბალფურ-ჩემბერლენის სამინისტროც უარს არ ეტყვით და შემწეობას გაუწევთ.

მაგრამ, ამათ სავალალოდ, ავსტრალიამ და კანადამ, რომლებმაც სამხრეთ-აფრიკის ომში მონაწილეობა მიიღეს, ძლიერ ცუდის თვალით შეჰხედეს მილნერისა, ბანკირებისა და იმათ დაქირავებულ ხალხის განზრახვებს. დღეს თუ კაპის კოლონიის კონსტიტუცია გააუქმეს, ვინ დაუშლის ლონდონის სამინისტროს კანადის თვით-მმართველობაც მოსპოს, მერე კიდევ ავსტრალიისაც? ასე სჯიან ამ კოლონიების საუკეთესო კაცები და ყველას აფრთხილებენ სამინისტროს ავტოკრატიულ განზრახვების წინააღმდეგ. ჩემბერლენმა ყველაფერი იცის და კარგად ესმის, თუ რა საშიში საქმეა კონსტიტუციის გაუქმება; ამიტომ კოლონიების მინისტრი აყენებს თავის ნამეტან გულ-მოდგინე მეგობრებს და მოსამსახურეებს და ასე არიგებს: „კონსტიტუციას ხელს ვერ ვახლებთ. მაგრამ თქვენ იმისათვის არ გინდათ კონსტიტუციის გაუქმება, რომ ზანგების მონური შრომა დააწესოთ? მაგას ხომ კონსტიტუციის დროსაც მოგიხერხებთ. ზანგებს გადასახადს დავადებთ და ძალას დავატანთ, ფულის საშოვნელად თქვენ მადნებში ვალდებულად იმუშაონ; თქვენ შეგიძლიანთ მაშინ დარაჯები დაუყენოთ და ქირად გროშები აძლიოთ." ბანკირებს ძლიერ გაუხარდათ ეს სიტყვები და თავიანთ დირექტორებისა, აგენტებისა და შესყიდულ გაზეთების პირით დაიწყეს ყვირილი, მხოლოდ ზანგების სავალდებულ შრომას შეუძლიან, სამხრეთ-აფრიკას ეკონომიური

◆ გუშინ მომრიგებელმა მოსამართლემ გაარჩია ორი საჩივარი კავკასიის სამეურნეო საზოგადოების წინააღმდეგ—მხატვრის ნოვაკისა და წყლის გამყვანის ჭერმანისა. პირველი უჩიოდა 190 თუმანს, მეორე—90 თუმანს სათუბილეო გამოფენაზე ნამუშევრის სასყიდლს. მოსამართლემ განაჩენის გამოცხადება შაბათამდე გადასდო.

◆ 18 თებერვალს ძველ ნავთლუღის გზაზე შემდეგი ბოროტ-მოქმედება მოხდა: მუშაობიდან მოდიოდა თურმე დურგალი ილიკო გასუტაშვილი. გზაზე წამოსწევია სამი უცნობი კაცი, რომელთაც ჩაუთრევიათ ხევში და ხანჯალ ამოღებულთ უთქვამთ, ხმა არ ამოიღო, თორემ ეხლავე გაგათავებთო. შემდეგ გაუხდიათ იმისთვის პალტო, ახალუხი, ფეხსაცმელი, წაურთმევიათ ფულად 18 მანეთი, ქამარი და ის იყო პერანგის ამარა უნდა გაეშვათ, რომ გზაზე ჯარის-კაცებს გამოუვლიათ. ბოროტ-გამზრახველთ დურგალი რამდენისამე საჟენის სიმაღლიდან ხევში გადაუგდიათ და შემდეგ გაქცეულან. გასუტაშვილი შემდეგში სხვებს უნახავთ და ცოცხალ-მკვდარი წაუყვანიათ სახლში. მეორე დღეს დაშავებული ფეხზე წამომდგარა. გასუტაშვილს ერთი გამძარცველი უცვნია, იგი არტო დიაროვი ყოფილა, რომელსაც წარსულ წელს ქოდალოს საბოქაულოში კაცი მოუკლავს, გამოქცეულა და პოლიციას ემალება. ბოროტ-მოქმედთა აღმოსაჩენად და დასაჭერად ღონის ძიებანი იქმნა მიღებული.

ქუთაისის ახალი ამბები

◆ ამ დღეებში ქალაქის საბჭოს მიერ არჩეული საფინანსო კომისია შეუდგა მდგომარე წლის შემოსავალ-გასავლის აღრიცხვას, რომელსაც ამ კვირაში სრულიად დაამთავრებს და საბჭოს მომავალ სხდომას წარუდგენს. როგორც გავიგე, კომისიას მიუღია ეკლარის ქვის მადნის მმართველის მოხსენება და საჭიროდ უცვნია, ეკლარაში მუშაობის ხეირიანად მოსაწყობად და მოქმედების გასაფართოვებლად აილოს სესხად 10,000 მანეთი.

◆ ქუთაისის ნოქრების მდგომარეობის გამოსარკვევად ამორჩეულ კომისიას ამ დღეებში სხდომა ჰქონდა, რომელზედაც გადასწყდა, რომ კვირა დღეებსა და თორმეტ უმთავრეს დღესასწაულს სავაჭროები მთელის დღით დაიკეტოს, გარდა ისეთის სავაჭროებისა, სადაც სხვა-და-სხვა სანოვაგე იყიდება. კომისია თავისს აზრს წარუდგენს ქალაქის მომავალ კრებას 24 თებერვალს.

◆ პურის ნიხრის მოუმატებლობით გაჯავრებულ მეფურნეებმა პირი შეჰკრეს და ოთხშაბათ საღამოს მთელი ქალაქი მშიერი დასტოვეს. ერთ ღამეს კიდევ გაუძლებს კაცი შიმშილს, მაგრამ შემდეგ-კი რა მოგახსენოთ! მართალია, დღეს შიგ ორშაბათი იყო და, იქნება, ძალიან გვიმარხულებენ ეს თავგასული გამბატონები, მაგრამ უბედურება ის იქნება, თუ შემდეგშიაც ძალიან აგვიდებინეს! კარგი სულის ცხონება თუ გვებავთ, ეს იქმნება! იმედია, ქალაქის გამგეობა უყურადღებოდ არ დატოვებს ამ საქმეს.

◆ ქალაქის გამგეობამ ორჯელ მოახდინა ვაჭ[illegible] საზოგადო სასწორთან აშენებულ ქალაქის [illegible]ების იჯარით გასაღებამდე; მაგრამ, რადგან ვ[illegible] წინდაწინვე მოელაპარაკნენ, ამიტომ გამ[illegible] ვაჭრობა აღარ დაამტკიცა. მხოლოდ შემ[illegible] დასთანხმდა სამიოდე ვაჭარი და სამი [illegible]არავეს წლიურად თითო ას-ას მანეთად.

◆ ამას წინად „ცნობის ფურცელში“ შეცდომით იყო: ქალაქის საბჭომ, თანახმად გამგეობის მოხსენებისა, შეიწყნარა მეპურეთა თხოვნა და პურის ნიხრს თითო კაპეიკი მოუმატა გირვანქაზეო; უნდა იყოს: საბჭომ, თანახმად ქალაქის გამგეობის მოხსენებისა, არ შეიწყნარა მეპურეთა თხოვნა და პურის ძველი ნიხრი უცვლელად დასტოვა. ამგვარად, პირველ ხარისხის პური ღირს ისევ ორ შაურად ოყა, მეორე ხარისხისა—9 კაპეიკად და მესამე ხარისხის-კი 8 კაპეიკად.

წერილი თელავიდან

ამინდი და სანოვაგე

ზამთარი ხელ მეორედ მოგვიბრუნდა. ის იყო თოვლის ადებას აპირობდა, გზები მობალიკდა და მოთბა კიდეც, რომ ხორციელის კვირაში დაიწყო თოვა, მერე გაითო-გაიყინა მოსული თოვლი და ძრიელ აცივდა. ამას გარდა ამ ქარებმა ხომ თავი მოგვაბეზრა. თოვლის შემდეგ ასტყდა საშინელი ქარი და ერთ კვირამდე ნავარდობდა. ყველიერში ქარი ჩადგა, მზემაც თვისი მოწყალე სხივები უხვად მოგვაწოდა და ამინდი გამობრუნდა. თოვლი დადნა, ცოტა მოთბა კიდეც და დარი საყველიეროდ მოემზადა.

ვერც ადების დაიკვეხებს თელავის შეუძლებელი მცხოვრებნი და ვერც ყველიერს სიძვირის გამო. მართალია, დიდ მარხვა ჯერ შორს იყო, დანძლის სუნიც არ მოგვდიოდა, მაგრამ ზოგმა ადრე დაიწყო ადებ-დამე ხორცის უშოვნელობით. ამ ბოლო დროს ისეთი საქონელი იხოცებოდა, რომ სიგამხდრით არ იკვლებოდა და თუ ხეირიანი დაიკვლებოდა, ისე ჰყიდდნენ, როგორც თვითონა ჰსურდათ: ასე გვიზისო. ან ამაზე ხმას ვინ ამოიღებდა, ოღონდ მისთვისაც ერგოთ რომელიმე ნაჭერი. დიახ, ხმას არ იღებდნენ ჯიბიანი ხალხი, მხოლოდ უჯიბოთ-კი შორიდამ უყურებდა. არც ყველიერი ჩამოუვარდებოდა ხორციელს სიძვირით. თევზეული და საყველიერო სანოვაგე ისე ძვირი იყო, რომ ბევრჯელ არა ყოფილა ასე. თუმცა ასეა, მაგრამ მაინც რიყეზე ჩასათრებულ-დამზადებულიყვნენ წვრილი ჩარჩ-მოვაჭრენი, დაეგვათ ტომრით მღვრიან ფეტვ-ნარევი ბრინჯი, ერბოს მაგიერ რადაც იმის მსგავსი ქონი, ჩამოეკიდნათ გაშავტუგებული „რებეცი“ და თავისი ყვარილ-შეყოვილით: ახალ-ახალი თევზეული. ნამდვილი, ნატურალი თუშური ერბო, ყველიო“, იტყუებდნენ საწყალ სოფლელთ და დაბალ საქონელს სულ ამათზე ასაღებდნენ. ეს უკანასკნელნიც დროს იპოვიან ხოლმე და თუ რამ მოეპოვებათ, ერთიორად და სამად ასაღებენ თელავის მცხოვრებზე ასეთ ხორაგეულ სიძვირეში, როგორც ეხლა იყო, მაგ. ქათამს, კვერცხს, რძეს და სხვა.

ერთი ახალი ამბავი უნდა გაუწყოთ მკითხველს. თელავის მუშა ხალხს ეგონა დღინითაც გვიმარხვებათ და ისე ხორაგეულს არ ატანდა ძალას, როგორც ხელადა თუნგების გამოცლას და მიკიტან-ხანებში ქეიფს. მაგრამ ეს ხომ ვითომ ერთად ერთ დროს გატარებას, სიამოვნებას და სიმხიარულეს შეადგენს. მაშ რა ჰქმნან? ეს კარგად იციან, რომ მათთვის აგრე-რიგად თავს არ იტკივებენ და თვითონა ჰპოვებენ ისევ და ისევ ღვინოში თავის გამხიარულებას. ეს ყველიერი ისე გავიდა, რომ არსად წარმოდგენა, არსად დროს გასატარებელი გასართობი დაბალი ხალხისათვის არ გამართულა. წინად, თუ სხვა დროს არა, ამ ყველიერში მაინც გამოაცხობდნენ ხოლმე ერთ სახალხო წარმოდგენას, მაგრამ წელს ესეც ვეღარ მოახერხეს აქაურ სცენის მოყვარეთ, რადგან სულ ზაფხულში გამოაცხეს სახალხო წარმოდგენები და ზამთრისთვის-კი ხაძის ადებაც დაავიწყდათ.

№.

დაბა-სოფლები

საგარეჯო (გარეთ-კახეთი). საგარეჯო ერთი უზარმაზარი სოფელია გარეთ-კახეთში. ბუნებისაგან ისე უხვად დაჯილდოვებულ სოფელს, როგორიცაა საგარეჯო, იშვიათად შეჰხვდებით სხვაგან: თვალ-უწვდენელი სახნავ-სათესი მინდვრები ერთის, ხოლო დიდრონი ტყეები—მეორე მხრით არტყია ჩვენს სოფელს. ამას დაურთეთ განთქმული სათავე ანკარა ცივის წყლით, რომელიც სოფელში ძარღვებივითაა მიდებული აუარებელ რუებით. წყლის სიუხვე იმდენად დიდია, რომ მთელ სოფელს ჰყოფნის ვენახებისა და ბოსტნების მოსარწყავად. დიახ, ბუნებას თავისი „უხვი კალთა“ აქ დაუბერტყნია, მაგრამ ხალხი მაინც ისე გაღატაკებულია, რომ ღმერთმა აშოროს ამისთანა სიღარიბე სხვა სოფელს! ჩვენის სოფლის ერთ თვალსაჩინო უბედურებას ლოთობა შეადგენს. ეს სენი ისეა მოდებული, რომ იშვიათად შეჰხვდებით აქაურ გლეხს, ამ სენით რომ არ იყოს შეპყრობილი. აქ თითქმის ყველანი ლოთობენ: დიდი თუ პატარა, მოხუცი თუ ახალგაზრდა და იშვიათად შეჰხვდებით ისეთ ბედნიერს, რომ არა ლოთობდეს. ათამდის სამიკიტნოა ზედ შუაგულ სოფელში გამართული და ეს სამიკიტნოები მუდამ მოქეიფე ხალხითაა გაჭედილი, ასე გასინჯეთ, საქმე დღესაც კი; კვირა-უქმე დღეს ხომ გვერდსაც ვერ აუქცევთ ახლად ფეხადგმულ ბავშვებით მობარბაცე დედნითა და არყით გაჟღენთილ გლეხობას. ლოთობამ ბევრს ხელი აადებინა მუშაობაზე და აურებელი მიწა-წყალი დაუმუშავებელ-მოუხვნელი რჩება. საყურადღებოა ერთი მოვლენაც: ხალხი თითქმის სულ აღარ დაიარება ეკლესიაში. საგარეჯოში ოთხი მართლ-მადიდებელთა და მეხუთე კიდევ გრიგორიანთა ეკლესიაა, მაგრამ კვირა-უქმე დღეს ვერც ერთ მათგანში მლოცველებისა და დედაბრების მეტს ვერავის ვერ შეჰხვდებით. აქაურ გლეხს ეკლესიაში ქუდიც რომ შეუგდოთ, გამოსატანად არ შევა.

ერთი-ერთ შორის ქურდობამა და ცეცხლის წაკიდებამ-გადაწვამ ხომ სულ ერთიან გაანადგურა ხალხი, თუმცა, უნდა აღვიაროთ, ეს ორი თვეა, რაც აქაურმა მამასახლისმა ყარაულები ჩააყენა ქურდობისა და ცეცხლის წაკიდებისაგან დასაცველად და, ცოტა არ იყოს, შეასუსტა ქურდობა-გადაწვა.

საგარეჯოში ოც წლიწადზე მეტია, რაც ორკლასიანი სასწავლებელი არსებობს, და თორმეტი წელიწადია მას შემდეგ, რაც სახალხო წიგნთსაცავი დაარსეს, მაგრამ ხალხს წყვდიადისათვის თავი მაინც ვერ დაუღწევია. დიახ, სწავლა განათლების მხრივაც, როგორც ქონებით, ძალიან დაქვეითებული გახლავთ ეს ბედკრული სოფელი. ჭეშმარიტად, ეს უნდა გახდეთ იმისი მიზეზი, რომ სხვა-და-სხვა ცრუ მორწმუნეობას, ჭორებს და უშვერ მითქმა-მოთქმას აქ მეტად დიდი ბაზარი აქვს. მაგრამ ჭორიცაა და ჭორიც: ამ სენმა საგარეჯოში უმაღლეს ხარისხამდე მიაღწია.

მარია ჭია

თეატრი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ქუთაისი. შაბათს, 15 თებერვალს, ქუთათურმა დასმა წარმოადგინა გ. თუთბერიძის მიერ გადმოკეთებული ერთ-მოქმედებიანი დრამატიული ეტიუდი „დიანა“ და ნახუცრიშვილის მიერ ნათარგმნი კომედია „აღმზრდელი ფლაქსმანი“. ეტიუდში, როგორც თითქმის ყოველთვის, მშვენიერი იყო ნ. ჩხეიძის ასული (დიანა); კარგს თამაშს ხელს უწყობდა მსახიობის მოხდენილი შეხედულობა და მშვენიერი ტანისამოსი. კარგი იყო ის სცენა, სადაც დეონატ სტოვებს დიანას. არა უშავდა რა ბ-ნ თუთბერიძესაც (დეონატი) იმ სცენაში, სადაც უკანასკნელად ეთხოვება დიანას და უნდა კარებიდან გავარდეს. ბ-ნი ქორიძე (ანჟელო, მხატვარი) ვერ იყო თავისს ადგილას; ეტყობოდა, სავსებით ვერ ჰქონდა შეგნებული მხატვარ ანჟელოს სულის კვეთება. რაც შეეხება კომედიას, იმანაც მშვენივრად და ანსამბლით ჩაიარა. ყველა თავის ადგილას იყო და ყველას ეტყობოდა როლების შეგნება. დიახ, ყველა კარგი იყო, მაგრამ საგასტროლოდ ჩამოსული ბ-ნი გედევანოვი ხომ შეუდარებელი იყო დირექტორ ფლაქსმანის როლში. ეს თავნება, გაიძვერა აღმზრდელი, რომელსაც აღმზრდელობისა არაფერი გაეგებოდა, ოლქის ინსპექტორის დანახვაზე ისე დაიბნა, აკანკალდა და გულწასული დაეცა სკამზე, რომ სწორედ შეგვებრალებოდათ. ძლიერ კარგი, როგორც არასოდეს არ გვინახავს, იყო ბ-ნი ქორიძე ოლქის ინსპექტორის ზრელის როლში. ქ-ნ ტ. აბაშიძის ასულის ნიჭის პატრონს ხომ არც კი შეეძლო ცუდად შეესრულებინა თავისი პატარა როლი (კოზა ჰოლმ, მასწავლებელი). მშვენიერი იყო აგრეთვე ქ-ნი ივანიძის ასული (ბერტა შტურკინ).

გისურვებთ, რომ ჩვენს მსახიობებს ყოველთვის ასე მწყობრად ეთამაშნოთ, მაგრამ იმასაც გისურვებთ, რომ ჩვენი საზოგადოება ასე გულცივად არ მოქცეოდეს ჩვენს წარმოდგენებს. ქანდარას გარდა მთელი თეატრი თითქმის სულ ცარიელი იყო.

—

კვირას, 16 თებერვალს, დასმა უკანასკნელად წარმოადგინა ყითვინის სამ-მოქმედებიანი კომედია „ჩვენი დროის ქალები“ და ბ ნ თუთბერიძის მიერ ნათარგმნი დრამატიული ეტიუდი „დამე“. სასიამოვნოდ უნდა აღვნიშნოთ, რომ წარმოდგენამ ამ დღესაც საზოგადოდ კარგად ჩაიარა. კომედიაში მონაწილეობას იღებდნენ ქ-ნნი ტ. აბაშიძისა (ნასტია) და ივანიძის ასული (ოლგა ნიკოლაევნა), რომელთაც უნაკლოდ შეასრულეს როლები. არა უშავდა გუბელის როლში ბ-ნ თუსპერძესაც. კარგი იქმნებოდა ქ-ნი გიგიშვილიც, მაგრამ ძლიერ აჩქარებდა. ბ-ნ მირიანაშვილს, ქალაქის თავს, ისე საწყლად ეჭირა თავი გუბერნატორის წინ, რომ ფარეში გვეგონებოდათ.

დრამატიულ ეტიუდ „დამე“-ში ნ. ჩხეიძის ასულმა ჩვეულებრივის უნაკლოობით შეასრულა ელენეს როლი. კარგი იყო ბ-ნი თუთბერიძეც (ალექსი) უკანასკნელ სცენაში, როდესაც გაიგონებს თავის ცოლის საყვარლის გრიშას (იმედაშვილი) ხმას და [illegible] გარდება. წარმოდგენას საზოგადოება ეხლაც ცოტა დაესწრო.

დონ ჯულიანი

გან[illegible]ბა შესძინოსო.

[illegible] ამ ჯენტლმენებს დაავიწყდათ, რომ ინგლ[illegible] მოწინავე, განათლებული საზოგადოება, [illegible]იბერალური პოლიტიკური პარტია და [illegible]ომწიფო კაცები არსებობენ და ამათ ვე[illegible] სიტყვით მოატყუებენ, [illegible]ც ფულით შეისყიდიან. მონურ შრომის მოყვარულნი ამტკიცებენ, მადნებში მოგება გვექნება, თუ იქაურ მუშებს ის ჩვეულებრივი ქირა მიეცათ, რაც ინგლისელ მუშებს ეძლევათ, ზარმაცი ზანგები ძალით უნ[illegible] ვამუშაოთ მადნებში, ხოლო ამ მადნის დამუშავება არსებითი საჭიროებაა ინგლისათვისაო. ამაზე კარგი საკადრისი პასუხი მისცათ მინისტრად ნამყოფმა მოხუცებულმა რადიკალმა გარკორტმა:

„თუ მადნის [illegible]შებს ჩვეულებრივი ქირა მივეცით, ზარალ გვექნებაო,—ამბობთ თქვენა; მაშ, ცხადია, თქვენი მადნები ღარიბი ყოფილა, მაგრამ [illegible]ვენვე ირწმუნებოდით და ჩვენც ვიცით, თქვენის მადნებისთანა მდიდარი მადნები მთელ ქვეყნიერობაზე არაა; მაშასადამე სწორედ არ გინდათ, ინგლისელ მუშებს სამუშაო მისცეთ; ამ მუშების ძმებმა და შვილებმა-კი, თქვენის ეშმაკურის მოხერხებით, თავიანთ სისხლით მორწყეს და ძვლებით მოჰფინეს ის ქვეყანა, სადაც თქვენი მადნებია. ამასთანავე თქვენ ამბობთ, ზანგები ძალით უნდა ვამუშაოთ, რადგან ზარმაცები არიან, ცოტათი კმაყოფილდებიან და სიამოვნებას რჩეობენო, მაგრამ მადნები თქვენთვისაა საჭირო და არა ზანგებისთვის. მაშ სავალდებულო შრომა რატომ იმათთვის უნდა დაწესდეს და არა თქვენთვის? რისთვის საწყალმა ზანგებმა უნდა იმუშაონ და არა თქვენმა [illegible]ებმა და მოკეთეებმა. ზანგები ნება ყოფლობით არ მუშაობენ და ამიტომ მთავრობამ ძალ-დატანებით უნდა ამუშაოსო,—თხოულობთ თქვენა. ძალ-დატანებით შრომას მონობას ეძახიან. მონობა-კი კანონის ძალითაა აღკრძალული. ბრიტანიის საზღვრებში მონობის დაწესება არსად არ შეიძლება, რა ნაირი სახელიც უნდა დაარქვათ ამ მონობას. ფიქრიც-კი ვერ უნდა გაჰბედოთ მონობის შემოღებაზე; ვერც ერთი სახელმწიფო მოხელე, გინდ ჩემბერლენი და მილნერიც იყვნენ, ვერ გაჰბედავს დახმარება გაგიწიოთ ამ საქმეში და თუ გაგიწევთ, სამართალშიაც მიეცემა“.

დაახლოვებით ასე სწერდა მინისტრად ნამყოფი და რადიკალურ პარტიის მეთაური მოხუცებული გარკორტი. ამისმა გაბედულმა, მკაცრმა და დაუნდობელმა კილომ, ღრმა ირონიამ და ძლიერმა სარკაზმმა ძალაუნებურად დააფიქრა მონობის მოყვარულნი და იმათი მედგრობა და თავხედობა ალაგმა. მაგრამ დიდის ხნით-კი ალაგმა?

თუ ინტრიგანები და ობსკურანტები გაიმარჯვებენ, მაშინ მილნერი და იმის ამქაშებიც თავიანთსას გაიტანენ: კაპის კონსტიტუციას გააუქმებინებენ და ზანგებისა და ჩინელების სავალდებულო მუშაობა სამხრეთ-აფრიკაში დაკანონებული იქნება. მაგრამ გაიმარჯვებენ კი ესენი. და გინდ გაიმარჯვონ, განა დიდის ხნით გაიმარჯვებენ?

ვისურვოთ, მკითხველო, კაცობრიობისა, განათლებისა და სიკეთის სასარგებლოდ, რომ ამათ ბატონობას დაუყოვნებლივ ბოლო მოეღოს.

იმ დროს, როცა ოქროსა და ბრილიანტის მადნის ბატონები ინგლისელებს სამუშაოზე უარს ეუბნებიან, რამდენიმე ათი ათასი, იქნება, ორასი და სამასი ათასი მუშა კაცი ლონდონში გაჭირვებას და შიმშილს ითმენს და ზოგი კიდევაც კვდება უსაქმობისა და სამრეწველო კრიზისის წყალობით. ლონდონის ქუჩები სავსეა დაქანცულ, სიცივისაგან აკანკალებულ ჯან-მრთელ მუშებით; არაფერი საჭმელი არა აქვთ; ცოლშვილიც მშიერი ჰყავთ... დამშეული ხალხი პროცესიებს ჰმართავს და ალმებითა და მეტობით, ბაირაღებითა და დოლაბანდებით დადის ქუჩა-ქუჩა, მოწყალებას თხოულობს და გამვლელ ხალხისაგან შავ ფულსა ჰკრებს: თანაც პოლიცია მისდევს. ასეთ საშინელ გულის შემზარავ სურათსა ჰხედავთ მთელ ქვეყნიერობაზე უმდიდრეს ქალაქის ქუჩებში, სადაც მაღაზიები სავსეა უძვირფასესის საქონლით.

მაგრამ ყველაზე ძლიერ-კი დამშეულ ხალხის მოთქმა და გოდება ჰგმირავს გულსა. ოთახში ხშირად სევდიანი, ნაღვლიანი გაბმული გმინვა მოგესმით ქუჩიდან: ხან ბერიკაცის აკანკალებულ ხმაზე ჰგმინავენ, ხან ბავშვურ და ხშირად დროულ დედაკაცის წრიპინა ხმაზეც მოჰსთქვამენ.—როცა ასეთი გმინვა გაიგოთ, იცოდეთ, უსახლ-კარო, მშიერი და გაყინული ხალხი შველას გვედრებათ.

უშველეთ ყველამ, ვისაც გული არ გაგქვავებიათ, ვისაც გულში სიყვარულის ერთი ბეწვა ნაპერწკალი მაინც გიღვივით.

ლონდონელი

სასამართლო

I

მკვლელობა

ტფილისის ოლქის სასამართლოს სესიამ სიღნაღში, 12 თებერვალს, გაარჩია საყურადღებო საქმე, რომელიც ნათლად ასურათებს სოფლის „ძლიერთა" თავ-გასულობას. სიღნაღის მაზრის სოფ. კარდანახის მცხოვრებს გიგინა ჩახვაშვილს (60 წლის მოხუცს) ჰბრალდებოდა თავის „ბატონის" გასიძე ტურიაშვილის მოკვლა.

აი, როგორ მომხდარა ეს საქმე. ძალით თუ ნებით ტურიაშვილს ათ წელზე მეტ ხანს მეცხვარედ ჰყოლია გიგინა. 1902 წლის 17 აგვისტოს გიგინა ჩახვაშვილს ნახირიდან დაჰკარგვია ერთი ხბო. ჩახვაშვილი წასულა საძებრად და უნახავს კიდეც, მაგრამ ისე დაავადმყოფებული, რომ დაუკლავს. ტურიაშვილს ამისათვის დაუწყია გინება და ლანძღვა, შემდეგ ხელითაც უცემნია. ცოტა ხნის შემდეგ ფარეხს გარედ მწყემსს სოსია ხუთისაშვილს გაუგონია თავის ხმა, შესულა და უნახავს სასიკვდილოდ დაჭრილი ტურიაშვილი. ტურიაშვილს ის-და უთქვამს, რომ ჩახვაშვილმა მომკლაო. პირველად, გამოძიების დროს ჩახვაშვილს თავი დამნაშავედ არ უცვნია, უთქვამს, თოფი უცაბედად გამივარდაო, მაგრამ სასამართლოში ყველაფერი აღიარებია და, სხვათა შორის, განუცხადებია: მე ეხლა სამოც წელს გადაცილებული ვარ; ჩემას ხნის კაცი სულს არ წაიწყმენდს და ტყუილს არ იტყვის. რადგან სასჯელი არ მაშინებს და ცოტა ხნის ცხოვრებაც დამრჩენია, მოგახსენებთ ყველაფერს. 15 წელიწადია, რაც ხელთ ჩამიგდო ამ სიცოცხლის მომწამვლელმა გასიძე ტურიაშვილმა. მოხერხებულისა და გაიძვერულის ქცევით იმან წამართვა ჯერ ცოლი, შემდეგ შვილები; წამართვა საცხოვრებელი და ყველაფერი, რაც კი გამაჩნდა ამ ქვეყნად. ტურიაშვილი ამასაც არ დასჯერდა, ჩამიგდო მე თვითონ ხელში და თავის მენახირედ, მწყემსად გადამაქცია. იგი სარგებლობდა მფლობელობითის ძალით და ხშირად ამ მოხუცს კაცს სულ მცირე მიზეზისათვის მომყარდებოდა და უფრო ნაირ შეურაცხყოფას მაყენებდა ხოლმე. ხშირად მცემდა კიდეც, როგორც ხელით, ისე მათრახით. ასე დამომონავა ტურიაშვილმა და გადამაქცია უენო და უსიტყვო პირუტყვად. არა ერთხელ მითქვამს „ხაზეინისათვის": გასო, ნუ მცემ, ნუ მტანჯავ, თორემ ერთხელ როდისმე ვეღარ ავიტან ამას, მოგკლავ მეთქი, მაგრამ ის ყურესად მტანჯავდა. მთელი ცხოვრება ჯოჯოხეთად გადამექცა. მკვლელობის ჩადენის დღეს ერთი ხბო დავკარგე. ტურიაშვილი ცხენით მოვიდა ფარეხში და როცა გაიგო ხბოს დაკარგვა, გადმოხტა ცხენიდან და დამიწყო ცემა მათრახით. შემდეგ მითხრა, ეხლავე გასწი, მონახე ხბო; თუ ცარიელი დაბრუნდი, ტყავს გაგაძრობო. ტურიაშვილი ალაზანს გაღმა წავიდა, მე კი ამხანაგებთან ერთად წავედი ხბოს საძებრად. ხბო ვნახეთ და მოვიყვანეთ ფარეხში, მაგრამ რადგან დაუძლურებული იყო, ჩემმა ამხანაგმა სოსია ხუთისაშვილმა დაჰკლა იგი. ტურიაშვილმა ამისათვის, როცა დაბრუნდა, მათრახით უწყალოდ დამიწყო ცემა. შემდეგ ჩამოხტა ცხენიდან, მომავლო ხელი, შემათრია სადგომში და იქ მაგრა წამოჰკრა ყელში ხელი. შემდეგ ისევ ცემა დამიწყო. სისხლი თავში ამივარდა, დავავლე ხელი იქვე ჩამოკიდებულ ტყვიით გატენილ თოფს, ვესროლე და იქვე დავჭერი სასიკვდილოდ. ვსთხოვ სასამართლოს, სასჯელის გადაწყვეტის დროს, ისედაც სიცოცხლე გამწარებულს შეღავათიანად მომეკიდოსო. მოწმეებმა შეამოწმეს ჩახვაშვილის სიტყვები.

ოლქის სასამართლომ ბრალდებულს გადაუწყვიტა ყველისავე განსაკუთრებულ უფლებას ჩამორთმევა და პატიმართა გამასწორებელ რაზმში $3\frac{1}{2}$ წლით გაგზავნა. ამასთან სასამართლომ გადაწყვიტა შუამდგომლობა აღძრას უმაღლეს მთავრობის წინაშე, რომ ჩახვაშვილი ღირსების ჩამოურთმევლად მხოლოდ ერთის წლით იქმნას დაპატიმრებული სატუსაღოში. ჩახვაშვილი დროებით დაპატიმრებისაგან გაანთავისუფლეს.

II

მოქმედებით შეურაცხყოფა

(წერილი ბათომიდან)

ბათუმის მომრიგებელმა მოსამართლემ 13 თებერვალს გაარჩია საქმე მასწავლებლად ნამყოფ გასიძე გაბულოვისა, რომელსაც ბათუმის გიმნაზიის მე-6 კლასის მოსწავლე ა. ლაბარკვავა მოქმედებით შეურაცხყოფას უჩიოდა. 13 მაისს 1902 წ., როდესაც ა. ლაბარკვავა ამხანაგთან ერთად ქუჩაში მიდიოდა, წინ შემოეყარა გასიძე გაბულოვი, რომელიც გიმნაზიიდან თავის პანსიონში ბრუნდებოდა. გაბულოვმა უმიზეზოდ წაატანა ხელი ა. ლაბარკვავას და რაღაც ზარისდარეკვაზე დაუწყო დაპარაკი; შემდეგ ძალად წაათრია თავის პანსიონის კარებთან, ელექტრონის ზარი დარეკა, მოსამსახურეს დაუძახა, ჰკითხა, ზარი ამან დარეკა თუ არაო, და ცემა დაუწყო. გაკვირვებულ მოსწავლეს არც-კი ესმოდა, რისთვისა სცემდნენ. ა. ლაბარკვავამ თავის დირექტორის ნებართვით უჩივლა მომრიგებელ მოსამართლესთან. ეს საქმე რამდენჯერმე იყო დანიშნული, მაგრამ ბათომში მყოფი გაბულოვი სადღაც იმალებოდა. ბოლოს პოლიციის საშუალებით მოვიდა სასამართლოში 13 თებერვალს. გაბულოვს იცავდა ნაფიცი ვექილი გინკულოვი. მთელის ბათომის ქართველობა დაინტერესებული იყო, რითი გათავდებოდა ეს საქმე. გაბულოვს მოსამართლემ 10 დღით საპყრობილეში დაპატიმრება გადაუწყვიტა.

ჯ.

დეპეშა

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

18 თებერვალი.

სოფია. მაკედონიაში აჯანყების მოთავენი გენერალი ცონჩევი, ნიკოლაევი, მიხაილოვსკი და სხვები სამართალში მისცეს.

ვენა. ბელგრადის გაზეთი „უსტავნა სერბია" სწერს: სახელმწიფოთა მიერ რეფორმების შემოღების შესახები მოქმედება ბალკანეთის ქრისტიანთა საერთო აღორძინების ისტორიის უკანასკნელი ხანაა, რომლის დასაწყისი ასი წლის წინად სერბიელთა აჯანყებამ შექმნაო. გაზეთი თანაგრძნობით აღნიშნავს „პრავიტ. ვესტნიკ."-ში დაბეჭდილს განცხადებას, რომელიც იმის მომასწავებელია, რომ რეფორმები უფრო გაფართოვდება; ბალკანეთის მცხოვრებთა გაფრთხილება იმის დამამტკიცებელია, რომ სლავიანთა საქმეს მტრები ჰყავს და ამათ უნდა ვუფრთხილდეთო.

ბელგრადი. გაზ. „სერბსკა ზასტავა" კმაყოფილებით აღნიშნავს, რომ ევროპას სახელმწიფოთ, როგორც ეტყობათ, ჰსურთ დახმარება აღმოუჩინონ მაკედონიისა და ძველ-სერბიის მრავალ-ტანჯულ მკვიდრთაო.

კიევი. დედოფლის მარიამის უწყებათა მთავარმმართველმა განმარტა, რომ საჯარო ლექციები და სახალხო საკითხავები სამხიარულო დროს-გასატარებელ საქმედ არ ჩაითვლება და ამიტომ ბილეთებზე მარკის გადასახადი არ უნდა გამოერთვათო.

ვენა. იმპერატორი ბუდაპეშტს წავიდა.

ლონდონი. დეპუტატთა პალატა. ინდოეთის საქმეთა მდივანმა ლორდ ჰამილტონმა განმარტა: 1857 წლის შეთანხმებისა გამო მაიორს მაკმაჰონს ბრძანება მიეცა სპარსეთ-ავღანის სამზღვრებზე წასულიყო და სპარსეთ ავღანს შუა სეისტანში სადავოდ გამხდარი სარწყავ არხების საქმე მოეწესრიგებინა. დაევალა აგრეთვე სპარსეთის წარმომადგენელთან შეთანხმებულიყო ბელუჯისტანსა და სპარსეთს შუა ადგილების განსაზღვრაში, რადგან 1896 წელს ეს საზღვარი არ დაუდგენია ინგლის-სპარსეთის კომისიას და ამიტომ უთანხმოებაც ჰხდება ხოლმე. მაკ-მაჰონს თან ახლავს ცხენოსანთა პატარა რაზმი და ორი როტა ქვეითა ჯარისა.

პეტერბურგი. 18 თებერვალს პეტრე-პავლეს ტაძარში პანაშვიდი გადაიხადეს იმპერატორის ნიკოლოზ I-ის სულის მოსახსენებლად, დედოფლის მარიამ თეოდორეს ასულის თანდასწრებით.

19 თებერვალი.

კონსტანტინეპოლი. ოსმალეთის და „გერმანულ ბანკის" შეთანხმება ბაღდადის რკინის გზის აშენების თაობაზე ხონთქარმა საბოლოოდ დაამტკიცა.

რომი. წმ. პეტრეს ტაძარში პაპის იუბილეის დღეს სადღესასწაულო წირვა გადაიხადეს. წირვის შემდეგ პაპა მლოცველნი დალოცა.

ადენი. ბრიტანიის ჯარმა იემენს ახლო მაგარი ადგილები დაიჭირა. ოსმალებმა მიატოვეს ის ადგილები, რომლებსაც ინგლისელები ედავებიან.

კონსტანტინეპოლი. გამოცხადდა ხონთქარის ბძანება, რომლითაც დამტკიცებულია შეთანხმება ოსმალეთსა და ანატოლიის გზების საზოგადოების შუა კონიაერეგლის რკინის გზის აშენების შესახებ.

ნოვგოროდი. კირილოვის ეპისკოპოსი არსენი გარდაიცვალა.

ტვერი. გზათა უწყების პეტერბურგის ოლქის უფროსის თავმჯდომარეობით, გუბერნატორისა და მრავალ წარმომადგენელთა მონაწილეობით თათბირი მოახდინეს მდინარე ზემო ვოლგის საჭიროებაზე.

ტომსკი. გამოვიდა პირველი ნომერი ყოველკვირეულ გაზეთის „ვესტნიკ სიბირსკოი ჟელეზნოი დოროგი"-სა.

ჩერნიგოვი. ფოსტისა და ტელეგრაფის მმართველობის უფროსი ანდრეევსკი პეტერბურგს წავიდა.

ტობოლსკი. საგუბერნიო კომიტეტმა თავისი შრომა დაასრულა. კომიტეტმა სასურველად სცნო: გუბერნიაში სამელიორაციო კრედიტის დაწესება, იარაღის საწყობის გამართვა, ინსტრუქტორების მოწვევა, ელევატორების გამართვა რკინის გზის სადგურებზე; სასურველად სცნო აგრეთვე: მინაურ მრეწველებსა და სასოფლო ბანკებს კრედიტი გაუადვილდეს, სახალხო კითხვების გამართვა გაადვილდეს და ამ კითხვების პროგრამა გაფართოვდეს, საზოგადო დიფერენციალური ტარიფი და სწრაფი ნავთ-მიმოსვლა დაწესდეს ტობოლსკსა და მდინარე ობის შესართავს შუა, სამაზრო თვით-მმართველობა მოეწყოს, სოფლის საზოგადოებათა სასოფლო სამეურნეო საქმეებში მეტი თავისუფლება მიენიჭოთ, საავადმყოფოთა რიცხვს მოუმატონ და სულით ავადმყოფნი საზოგადო საერობო ხარჯით ინახებოდნენ.

პეტერბურგი. „პრავიტელსტვენნი ვესტნიკ"-ში დაბეჭდილია წესდება რუსეთის კომიტეტისა, რომელსაც აზრად აქვს საშუალო და აღმოსავლეთი აზიის ისტორიისა, არქეოლოგიისა, ლინგვისტიკისა და ეტნოგრაფიის მხრივ შესწავლა.

რედაქტორ-გამომცემელი ალ. ჯაბადარი

გამოსადეგი ცნობანი

მიმოსვლა რკინის გზის მატარებლებისა

15 ოქტომბრიდან 15 მაისამდე

(ფრჩხილებს გარედ ნაჩვენებია პეტერბურგის საათი, ფრჩხილებში-კი—ტფილისისა)

ა) ტფილისიდან მიდის:

ბათუმს:—1) საფოსტო № 3 საღამოს 7 ს. 06 წ. (8 ს. 18 წ.); 2) სამგზავრო № 5 დილის 8 ს. 50 წ. (9 ს. 48 წ.).

ბაქოს:—1) საფოსტო № 4 დილის 11 ს. 5 წ. (12 ს. 8 წ.); 2) სამგზავრო № 6 საღამოს 9 ს. 11 წ. (10 ს, 9 წ.); 3) სწრაფი № 20 (სამშაბათობით, პირდაპირ მოსკოვამდე)—დილის 7 ს. 18 წ. (8 ს. 16 წ.).

ყარსს:—1) საფოსტო № 7/71 საღამოს 10 სა 29 წ. (11 ს. 27 წ.); 2) სამგზავრო და საქონლის № 74/75 დილის 11 ს. 30 წ. (12 ს. 28 წ.).

მიხაილოვოსა და ბორჯომს:—სამგზავრო № 7 ნაშუადღევის 1 ს. 52 წ. (2 ს. 50 წ.).

ბ) ბათუმიდან გამოდის:

ბაქო-ტფილისისაკენ:—1) საფოსტო № 4 საღამოს 9 ს. 54 წ. (10 ს. 52 წ.); 2) სამგზავრო № 6 დილის 7 ს. 50 წ. (8 ს. 48 წ.)

შორაპნამდე: საღამოს 11 ს. 23 წ. (12 ს. 21 წ.)

გ) ბაქოდან გამოდის:

ტფილის-ბათუმისაკენ:—1) საფოსტო № 3 საღამოს 11 ს. 45 წ. (12 ს. 43 წ.); 2) სამგზავრო № 5 ნაშუადღევს 2 ს. 42 წ. (3 ს. 40 წ.).; 3) სწრაფი № 19 (მარტო ტფილისამდე) (პარასკეობით) პირდაპირ მოსკოვიდან მოსული)—დილის 6 ს. (6 ს. 58 წ.).

დ) ქუთაისიდან გამოდის:

ბაქო-ტფილისისაკენ:—ღამის 1 ს. 40 წ. (2 ს. 38 წ.).

ბათუმისაკენ:—1) ღამის 3 ს. 10 წ. (4 ს. 8 წ.); 2) ნაშუადღევის 4 ს. 10 წ. (5 ს. 8 წ.); 3) საღ. 6 ს. 40 წ. (7 ს. 38 წ.).

შორაპნისაკენ:—ღამის 3 ს. 10 წ. (4 ს. 8 წ.).

ე) ფოთიდან გამოდის:

რიონ-ქუთაისამდე:—დილის 6 ს. (6 ს. 58 წ.)

სამტრედია-ბათუმამდე:—ნაშუადღევის 3 ს. 27 წ. (4 ს. 25 წ.).

სამტრედია-ბაქოამდე:—საღამოს 10 ს. 49 წ. (11 ს. 47 წ.). და საღამოს 11 ს. 30 წ. (12 ს. 28 წ.).

განცხადებანი

«წიგ. გამომც. ქართველთა ამხანაგობის»

კიოსკში,

ლორის-მელიქოვის ქუჩა, ალექსანდროვის ბაღის კუთხეში, იყიდება ამხ. გამოცემული წიგნები:

	მ.	კ.
დაბადება და აღზრდა ერეკლე ბატონიშვილისა—პოემა ბაჩანასი	—	10
იოსებ დავითაშვილის ლექსები	—	50
ბნელი მოთხრობა—მელანიასი	—	20
დ. ყაზბეგის I, II და III ტომი თითო	1	—
იგივე IV ტომი კარგ ქაღალდზე	1	50
ი. ჭავჭავაძის I ტომი	—	70
იგივე II და III ტომი თითო	—	60
იგივე IV ტ. ორ წიგნათ	—	80
სოფლის კუნწულა—დ. მაჩხანელისა	—	10
სიბრძნე-სიცრუვე—საბა სულხან ორბელიანისა	—	40
აკაკი წერეთლის I და II ტომი თითო	—	60
რაფ. ერისთავის I ტომი	—	60
საქართველოს წარსული დრო—პოტტოსი	—	20
სამზარეულო—ქართული და ევროპიული საჭმელებისა	1	20
აივენგო, რომანი—ვალტერ სკოტისა	—	50
სიბრძნე ბალავარისა	—	30
აღა-მამად-ხანის შემოსვლა ტფილისში	—	15
ღვინის დაყენება პროფეს. გ. პეტრიაშვილის	1	50
რძე. მისივე	1	50
ცეცხლითა და მახვილითა, რომანი—გენრიკ სენკევიჩისა	—	80
დასტურ-ლამა	—	20
ტარტიუფი, კომედია 5 მოქ. მოლიერისა	—	50
სურათები საქართველოს მეფეთა, დედოფალთა და ბატონიშვილთა	—	20
ფიზიოლოგია—ფოსტერისა	—	25

პროვინციელთ შეუძლიანთ წიგნები ფას დადებით გაიწერონ, ხოლო გაწერილ წიგნების ფასის ერთი მესამედი პირველად უნდა წარმოადგინონ. მანეთზე ნაკლები ფული შეუძლიანთ ფოსტის მარკებით გამოგზავნონ. ფოსტის ადრესი: Тифлисъ Грузинское Издательское Товарищество.

ეხლავე წიგნები იყიდება ქუთაისში, ქუთაისის წიგნების გამომცემელ ამხანაგობის კიოსკში, ბაღის ყურში.

საჭიროა ორი იმერელი

მებაღე

ტფილ დეკეტინა მამულის დასამუშავებლად. მოხვნა, თესლი, იარაღი და სახლი ჩემია. იკითხეთ „მოგზაურის" რედაქციაში, მეტევაია ქუჩაზე, № 72. (3—2)

განცხადება

ვაჭრობა ფართლეულობის საქონლით დაბა ყვირილაში რაფიელ გველესიანისა.

პატივი მაქვს ვაცნობო შორაპნის მაზრის საზოგადოებას, რომ მაღაზია, რომელიც ყვირილის სადგურის პირ-და-პირ მქონდა, გადავიტანე ზედა ხიდის გვერდზედ.

მაღაზიაში იშოვება ყოველ გვარი ახლად მიღებული კარგი საქონელი. იმედი მაქვს, საზოგადოება უყურადღებოდ არ დასტოვებს ოცდა ათის წლის გაცნობილს მაღაზიას. საქონელი იყიდება დაკლებულ ფასად.

შორაპნის მაზრის საზოგადოების პატივის მცემელი **რაფიელ გველესიანი.** (20—12)

სააფთიაქო საქონლით მოვაჭრე

ფარმაცევტთა ამხანაგობა

ტფილისში

(კავკასიის მუზეუმის პირდაპირ „სევერნი ნომრების" ქვეშ).

ტელეფონი № 741.

აწარმოებს ვაჭრობას ნარდად და წვრილმანად დილის 8 ს. საღამოს 9 საათამდე. საწყობში ყოველთვის მოიპოვება საუკეთესო თვისების სააფთიაქო და ქიმიური საქონელი, მზა წამლები (პატენტ-მიღებული), სადოსტაქრო იარაღი და შესახვევად სახმარებელი ნივთიერება, სადეზინფექციო (ჰაერის გასაწმენდი და ქირის მოსასპობი) წამლები, აფთიაქის და ლაბორატორიისთვის მოწყობილობა, ეთერიანი ზეთები, ბუნებრივი ლითონიანი სხვა-და-სხვა წყალი და მარილი, მრავალ გვარი და მრავალ ფერიანი საპირფარეშო სამკაული, თმის და თვალ-წარბის საღებავი, საზღვარ-გარეთის და რუსეთის საუკეთესო ფირმების კეთილ-სურნელოვანი საქონელი—პარფიუმერია-კოსმეტიკა (დუხი, ოდეკოლონი, ხელის საპნები და სხვ.), ოჯახში სახმარებელი ნივთები—სარეცხისთვის, სამზარეულოსთვის და სხვ.-და სხვ.

ადრესი ფოსტისა და ტელეგრამისა: Тифлисъ. Товарищество фармацевтовъ. (100—8)

Дозв. ценз. Тифлисъ, 19 Февраля, 1903 г. ელექტრონის სტამბა წიგ. გამომ. ქართ. ამხ. (Электропеч. Груз. Издат. Т—)ва